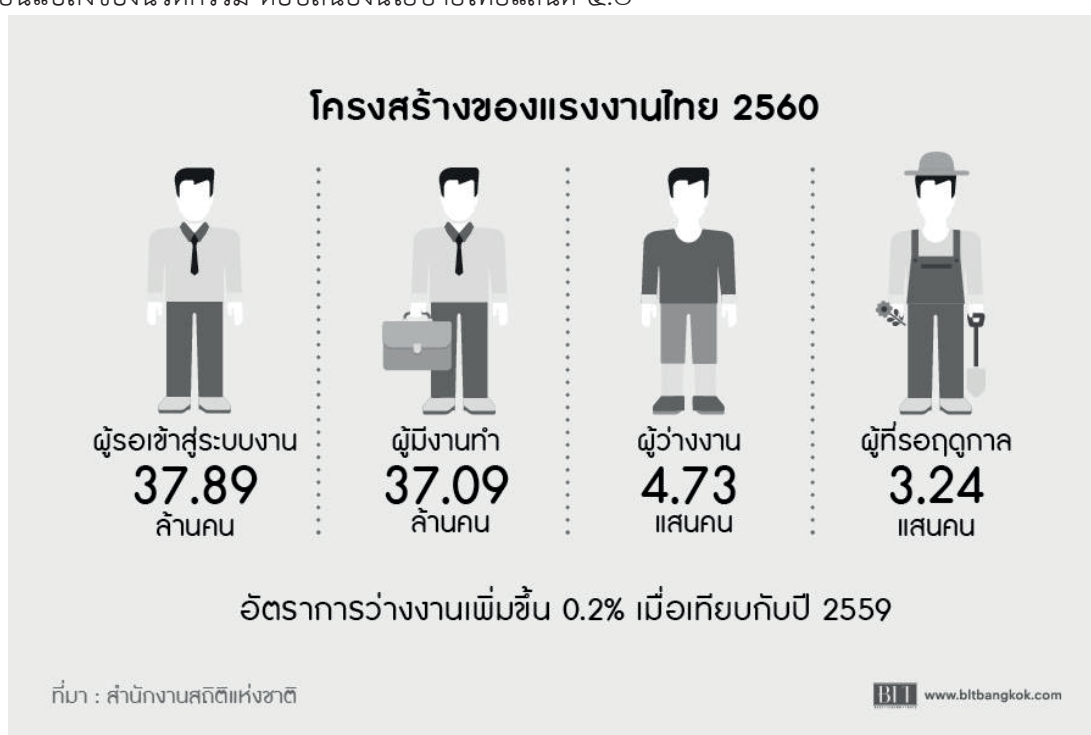

ใบความรู้ที่ ๑๑ เรื่อง วิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้มอนาคตแรงงานไทยภายใต้เศรษฐกิจ ๔.๐ หน่วยที่ ๓
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง วิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้มอนาคตแรงงานไทยภายใต้เศรษฐกิจ ๔.๐
รายวิชา การงานอาชีพ รหัส ๖๓๓๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๑ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

จุดประสงค์การเรียนรู้ วิเคราะห์สถานการณ์แนวโน้มอนาคตแรงงานไทยภายใต้เศรษฐกิจ ๔.๐

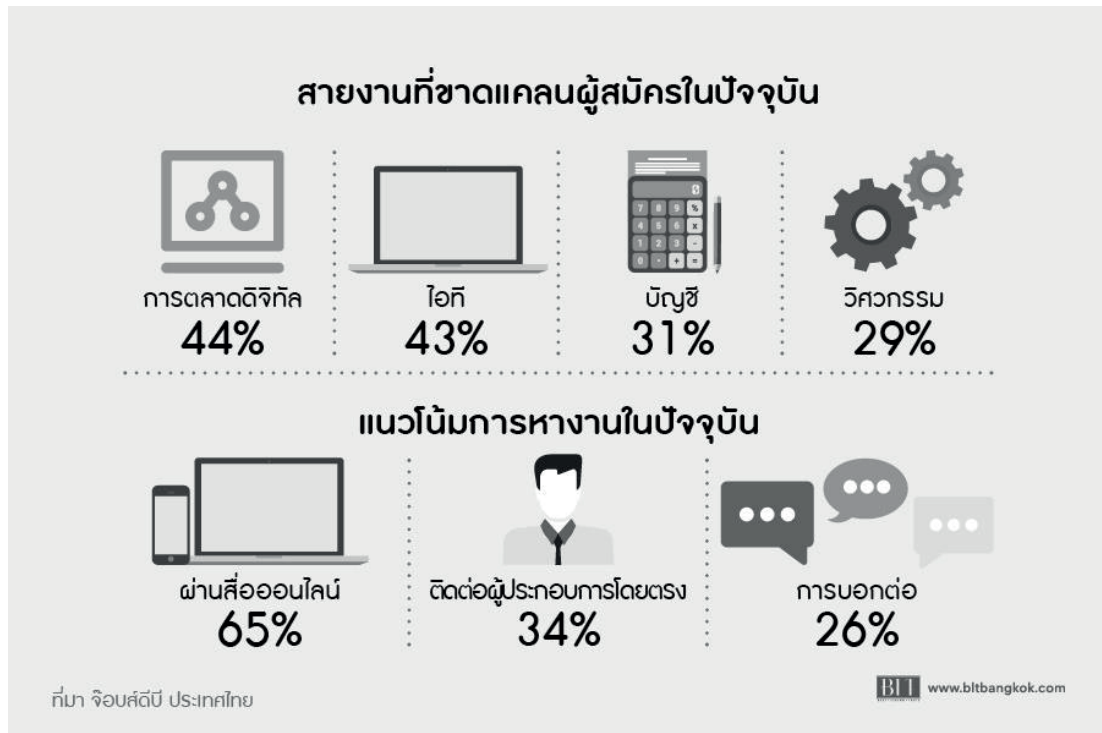
อนาคตแรงงานไทยภายใต้เศรษฐกิจ ๔.๐

เศรษฐกิจไทยกลับมาเติบโตอย่างต่อเนื่องอีกครั้ง ทำให้ตลาดแรงงานมีความต้องการใช้กำลังคนด้านเทคโนโลยีมากขึ้น ผู้ประกอบการและคนทำงานจึงจำเป็นต้องปรับตัวเพื่อสร้างความพร้อมให้ทันต่อสภาพการเปลี่ยนแปลงของนวัตกรรม ตอบสนองนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐

ไอทีสายงานหลักที่ตลาดต้องการ

จากสถิติโครงสร้างของแรงงานไทยเมื่อเดือน เม.ย. ๒๕๖๐ พบว่า มีผู้ที่มีความพร้อมเข้าสู่ระบบงานจำนวน ๓๗.๘๙ ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นผู้มีงานทำ ๓๗.๐๙ ล้านคน ขณะที่จำนวนผู้ว่างงานมี ๔.๗๓ แสนคน คิดเป็น ๑.๒% หรือเพิ่มขึ้น ๐.๒% เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นว่าองค์กรยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มบุคคลที่มีโอกาสเข้าสู่สายงานต่างๆ ได้ ปัจจุบันไทยมีปัญหาขาดแคลนแรงงานสายวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี หรือ S&T และมีแรงงานส่วนเกินในระดับปริญญาตรีจำนวนมาก ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากการขาดทักษะที่ตรงกับสายงานที่ตลาดต้องการ ซึ่งพบว่า ตำแหน่งงานที่เป็นที่ต้องการของตลาดคือ สายงานด้านไอทีและวิศวกรรม หรืออยู่ในกลุ่ม STEM (วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิศวกรรม และคณิตศาสตร์และสถิติ) ซึ่งเป็นแรงงานพื้นฐานของเศรษฐกิจตามแนวเศรษฐกิจดิจิทัล

อาชีพปรับตัว ป.ตรีเพิ่มขึ้น

จากการประเมินของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย หรือ ทีดีอาร์ไอ ระบุว่า ในช่วง ๑๐ ปี ข้างหน้า แนวโน้มแรงงานไทยในระดับ ปวส. และอนุปริญญาเติบโตจาก ๑ ล้านคน เป็น ๑.๑ ล้านคน ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสายงานกลุ่ม STEM ขณะที่ความต้องการบุคลากรในสายธุรกิจและบริการ และสาขาอื่นๆ ในระดับ ปวช. เพิ่มขึ้นจาก ๘ แสนคนเป็น ๒ ล้านคน แต่ความต้องการของตลาดแรงงานในระดับ ปวส. และอนุปริญญาในสาขาที่ไม่ใช่ S&T กลับมีแนวโน้มลดลง ทำให้กลุ่ม ปวส. และอนุปริญญาที่ไม่ใช่ S&T ว่างานจำนวนมาก ส่วนกำลังคนที่หายไปในตลาดแรงงาน เป็นผลจากการผันตัวเองไปเรียนในระดับปริญญาตรีมากขึ้น ทำให้แนวโน้มของแรงงานเพิ่มจาก ๓.๐๑ ล้านคน เป็นเกือบ ๖ ล้านคนในช่วงเวลา ๑๐ ปีข้างหน้า ถ้าดูจากผลการพยากรณ์ดังกล่าว ภาคเศรษฐกิจต้องการคนด้าน STEM มากขึ้น ทำให้นักศึกษาที่จบสาย S&T มีโอกาสที่จะได้รับการจ้างงานมากกว่าผู้จบสาย Non-S&T

ความหวังจึงอยู่ที่การขยายตัวของภาคบริการของประเทศทั้งในส่วนของบริการขายส่ง ขายปลีก และซ่อมบำรุง และงานที่เกี่ยวข้องกับอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลผู้สูงอายุ (ถ้าไม่เลิกงาน) น่าจะเป็นโอกาสให้คนไทยได้เข้ามาสมัครงานมากขึ้น

เร่งพัฒนาศักยภาพแรงงานไทย

ดร.สุวิทย์ เมษินทรีย์ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ ผู้บริหารจัดการกลไกสำคัญในการผลักดันไทยแลนด์ ๔.๐ ระบุถึงทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจว่า ให้เน้นไปที่ทรัพยากรของไทย เช่น อาหาร การเกษตรสมัยใหม่ และไบโอเทคโนโลยี คือ เปลี่ยนจากการเกษตรแบบดั้งเดิมในปัจจุบันไปสู่การเกษตรสมัยใหม่ เน้นการบริหารจัดการและเทคโนโลยี มุ่งสู่นวัตกรรมเกี่ยวกับสุขภาพ Wellness และเวชภัณฑ์ต่างๆ ส่วนด้านอุตสาหกรรม ให้เน้นนวัตกรรมอัจฉริยะ โดรน และวิศวกรรมเมคคาทรอนิกส์ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพัฒนาคนให้ไปในทิศทางดังกล่าวโดยเร็วที่สุด

ในประเทศไทย แรงงานกลุ่มแรกจะเป็นแรงงานจบมัธยมต้นหรือต่ำกว่า ร้อยละ ๖๘ ของกำลังแรงงานทั้งหมด ซึ่งจะปรับให้มีสมรรถนะสูงเพื่อนำมาใช้ในไทยแลนด์ ๔.๐ ได้ยาก จึงต้องสนับสนุนให้พวกเขาทำในสิ่งที่ถนัดให้มีประสิทธิภาพมากขึ้นเท่านั้น

สำหรับคนว่างงานและผู้ตกงานระดับอุดมศึกษาจะเป็นกลุ่มเป้าหมายที่นำมาฝึกอบรมเพื่อนำเข้าตลาดแรงงานตอบสนองไทยแลนด์ ๔.๐ ต่อไป

ส่วนแรงงานที่กำลังเรียนอยู่ในปัจจุบันที่จะจบการศึกษา รัฐควรจะมีวิธีเข้าไปปรับ Talents ให้ตรงกับความต้องการของ Talent Market ด้วยการฝึกอบรมอย่างเข้มข้นจนกว่าจะทดสอบผ่านเกณฑ์มาตรฐานสมรรถนะที่กำหนด

กำลังแรงงานสวนทางเศรษฐกิจ

อันที่จริง สถานการณ์ทางเศรษฐกิจไทยอาจจะยังไม่ดีนักถ้าเทียบกับบางประเทศในอาเซียน เช่นในปี ๒๕๕๙ คาดว่า GDP ของไทยขยายตัวที่ ๓.๒% ขณะที่เพื่อนบ้าน เช่น กัมพูชาขยายตัว ๗% ลาว ๗.๒% เวียดนาม ๖.๕% ฟิลิปปินส์ ๖.๐% อินโดนีเซีย ๕.๑% และ มาเลเซีย ๔.๔% เป็นต้น

ปัจจุบันไทยมีขนาดตลาดแรงงานใหญ่เป็นลำดับ ๔ ของอาเซียน รองจากอินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ และ เวียดนาม ซึ่งไทยเริ่มมีกำลังแรงงานลดลง โดยปี ๒๕๕๙ มีกำลังแรงงาน ๓๘.๗๐ ล้านคน ปัจจุบันเหลือ ๓๗.๘๙ ล้านคน หายไปจากตลาดประมาณ ๑ ล้านคน แต่ประเทศในอาเซียนที่กล่าวถึงข้างต้น กลับมีจำนวน กำลังแรงงานเพิ่มขึ้น

เนื่องจากแรงงานไทยไม่ชอบงานหนัก งานยากลำบาก แต่กลับเลือกตกงานมากกว่า และเลือกเดิน ต่อไปในสายปริญญา สอดคล้องกับปัจจัยที่ทำให้นักศึกษาจบใหม่ยังคงว่างงาน เพราะความต้องการด้านรายได้ สูงเกินประสบการณ์ และความต้องการทำงานในองค์กรใหญ่

ขณะเดียวกันผู้ที่เข้ามาเป็นหนึ่งในฟันเฟืองขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ไทยแลนด์ ๔.๐ ก็จะต้องมี มาตรฐานตามเกณฑ์ที่กำหนด ซึ่งนอกจากจะมีความสามารถเฉพาะทางแล้ว ทักษะคติเชิงบวกต่อการทำงานก็ยังคง เป็นคุณสมบัติที่ผู้ประกอบการทุกองค์กรต้องการ

อ้างอิง <http://www.nso.go.th>